

Drugi dzień obrad rozpoczęto również od Mszy św. sprawowanej w języku łacińskim, której przewodniczył ks. dr Janusz Lewandowicz (WSD, Łódź). Godnym podkreślenia faktem jest to, że homilia została wygłoszona w języku łacińskim przez ks. dr. hab. Waldemara Turka (Rzym). Obrady ostatniej sesji pod przewodnictwem ks. prof. dr. hab. Norberta Widoka (UO) rozpoczęto o godz. 9.00, podczas, której zostały zaprezentowane następujące przedłożenia: ks. dr Marcin Wysocki (KUL), *Eschatologiczny wymiar wędrówki Izraelitów przez pustynię. Dwa sposoby widzenia jednej historii: Homilia 27. na Księgę Liczb Orygenesisa i List 78. Hieronima*; ks. dr hab. Krzysztof Sordyl (Bielsko-Biała), *Egzegeza pryscylińska i jej teologiczne konsekwencje na podstawie „Traktatów”*; ks. prof. dr hab. Mariusz Szram (KUL), *Egzegeza literalna Starego Testamentu jako źródło herezji. Stanowisko Filastriusza z Brescii*; ks. prof. dr hab. Paweł Wygralak (UAM), *Wartość i znaczenie komentarza św. Cezarego z Arles do Apokalipsy św. Jana*; prof. dr hab. Mieczysław Paczkowski OFM (UMK), *Ewangelia św. Jana w egzegezie orientalnej*. Po krótkiej przerwie wygłoszono dwa kolejne referaty, które dotyczyły patrologii orientalnej, a mianowicie: ks. prof. dr hab. Jan Żelazny (UPJPII), *Biblijne uzasadnienie prymatu biskupa Orientu na podstawie listów Tymoteusza I, patriarchy Bagdadu*; ks. dr hab. Andrzej Uciecha (UŚ), *Egzegeza biblijna w komentarzach wschodnio-syryjskich VIII i IX wieku*.

Całość obrad zakończył krótkim podsumowaniem oraz podziękowaniem za udział prelegentom i pozostałym uczestnikom prezes Sekcji Patrystycznej ks. prof. dr hab. Mariusz Szram, ogłaszając równocześnie temat i miejsce następnego spotkania członków Sekcji Patrystycznej, na które obrano Opactwo Ojców Benedyktynów w Tyńcu.

Józef Figiel SDS – Lublin, KUL

3. UROCZYSTOŚĆ WRĘCZENIA KSIĘGI JUBILEUSZOWEJ (64. TOMU „VOX PATRUM”) KSIĘDZU PROFESOROWI JÓZEFOWI WOLIŃSKIEMU (Paryż – Issy-les-Moulineaux, 1 X 2016)

1 października 2016 r. w Polskim Seminarium w Paryżu (Issy-les-Moulineaux, 11 rue Jules Guesde) odbyła się uroczystość wręczenia Księdzu Józefowi Wolińskiemu, emerytowanemu profesorowi patrologii i wieloletniemu pracownikowi Instytutu Katolickiego w Paryżu (Institut Catholique de Paris, Paris, 21 rue d’Assas), Księgi Jubileuszowej – 64. tomu „Vox Patrum” – przyznanej Dostojnemu Jubilatowi przez Sekcję Patrystyczną przy Komisji ds. Nauki Katolickiej Konferencji Episkopatu Polski z okazji 80-lecia urodzin i 50-lecia pracy naukowo-dydaktycznej.

Uroczystość ta odbyła się w auli Polskiego Seminarium w Paryżu, a całość spotkania prowadził gospodarz domu i jednocześnie wicerektor Polskiej Misji Katolickiej we Francji – ks. prałat dr Krystian Gawron. Gdy wybiła godzina 15.00 gospodarz miejsca przywitał zgromadzonych gości, którzy licznie przybyli na tę uroczystość. W ich gronie znajdowali się m.in.: Maria Girys – przedstawiciel ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Paryżu, ks. prof. Michel Corbin i ks. prof. Michel Feydou – profesorowie Institut Catholique de Paris, w którym ks. Woliński przepracował ponad trzydzieści lat, księża polscy pracujący w paryskich i podparyskich parafiach

(zarówno polonijnych, jak i francuskich), siostry zakonne pełniące posługę w Paryżu i jego okolicach, najbliższa rodzina Jubilata (w tym brat z żoną), jego przyjaciele oraz goście z Polski. Szczególne miejsce w gronie gości zajmowała przybyła z Polski na tę uroczystość delegacja Sekcji Patrystycznej przy Komisji ds. Nauki Katolickiej Konferencji Episkopatu Polski, składająca się z trzech osób: ks. prof. dra hab. Bogdana Czyżewskiego – Wiceprezesa Sekcji Patrystycznej przy Komisji ds. Nauki Katolickiej Konferencji Episkopatu Polski, ks. prof. UKSW dra hab. Józefa Grzywaczewskiego – byłego wieloletniego rektora Polskiego Seminarium w Paryżu oraz ks. prof. KUL dra hab. Piotra Szczura – Redaktora Naczelnego „Vox Patrum”.

Po przywitaniu gości gospodarz miejsca – ks. dr K. Gawron – poprosił ks. prof. B. Czyżewskiego z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – Wiceprezesa Sekcji Patrystycznej – o przedstawienie biogramu Jubilata. Ze względu na znaczną obecność Polaków, ks. prof. Czyżewski przedstawił *curriculum vitae* ks. Wolińskiego w języku polskim. W swoim wystąpieniu wielokrotnie odwoływał się do biogramu Jubilata opublikowanego w jubileuszowym tomie „Vox Patrum” (por. P. Szczur, *Ks. prof. Józef Woliński: Curriculum vitae*, VoxP 35:2015, t. 64, 13-15; tenże, *Rev. Prof. Joseph Wolinski: Bref Curriculum vitae*, VoxP 35:2015, t. 64, 17-18).

Następnie ks. K. Gawron poprosił ks. prof. J. Grzywaczewskiego z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie o wygłoszenie laudacji na cześć Jubilata. Laudację tę ks. Grzywaczewski wygłosił w języku francuskim, podkreślając zasługi ks. Wolińskiego dla studentów przybywających z Polski na studia w Paryżu i zamieszkałych w Polskim Seminarium w Paryżu, mieszczącym się najpierw w Dzielnicy Łacińskiej Paryża (5, rue des Irlandais), a następnie w podparyskim Issy-les-Moulineaux.

Kolejnym gościem z Polski, który zabrał głos w czasie uroczystości jubileuszowej był ks. prof. P. Szczur – Dyrektor Instytutu Historii Kościoła i Patrologii na Wydziale Teologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Lublinie i Redaktor Naczelny „Vox Patrum”. Najpierw zaprezentował on wydawany periodyk patrystyczny, a następnie przedstawił jubileuszowy tom „Vox Patrum” dedykowany ks. Wolińskiemu, w następujących słowach:

„Révérends Pères, Messieurs les Abbés, Mesdames et Messieurs,

La revue « Vox Patrum » est une revue semi-annuelle de patristique. Importante et reconnue en Pologne, elle est éditée à Lublin depuis mille neuf cents quatre-vingt-un. Jusqu'à deux mille seize, il en a paru soixante-six volumes. Elle fut initialement produite par l'Institut de Recherche en christianisme ancien, puis par l'Institut d'Histoire de l'Eglise et de Patrologie à l'Université Catholique de Lublin Jean-Paul II. La revue est composée des rubriques suivantes : 1. Documents sources. 2. Articles. 3. Traductions. 4. Recensions d'ouvrages. 5. Bibliographies. 6. Comptes rendus. 7. Informations des événements. 8. Mémentos. Notre périodique universitaire spécialisé figure sur la liste des publications scientifiques répertoriées par le Ministère polonais des sciences et de l'enseignement supérieur parmi les plus prestigieuses revues théologiques en Pologne.

Le soixante-quatrième volume est dédié à Monsieur l'Abbé jubilaire Joseph Wolinski, professeur émérite à l'Institut Catholique de Paris, pour son anniversaire de quatre-vingts ans et ses cinquante ans d'activité scientifique et didactique. Il contient les éléments suivants : lettres et messages de félicitation, *tabula gratula-*

toria, curriculum vitae du jubilaire (en polonais et en français), bibliographie de ses ouvrages et articles, esquisse d'une réflexion universitaire sur la pensée théologique du Professeur, l'abbé Wolinski. Trente-trois articles constituent la partie essentielle de ce recueil. Rédigés par des amis, collègues, disciples et spécialistes, de Pologne et d'autres pays, du christianisme ancien au sens large du terme, ils leur permettent de rendre un hommage amical mérité au Professeur, l'abbé Wolinski.

Très cher Monseigneur Wolinski, nous vous souhaitons une lecture fructueuse de la présente publication ainsi que beaucoup de force et d'enthousiasme dans la poursuite de vos recherches et dans votre engagement à transmettre à d'autres personnes de nombreux trésors puisés dans les œuvres des Pères de l'Église".

Po zaprezentowaniu periodyku i jubileuszowego tomu „Vox Patrum”, ks. P. Szczur poprosił zgromadzonych gości o powstanie, odczytał po łacinie jubileuszowy Adres przygotowany przez ks. prof. KUL dra hab. Tadeusza Gacię, a znajdujący się na początku tomu dedykowanego ks. Wolińskiemu (por. VoxP 35:2015, t. 64, 7), i wspólnie z ks. B. Czyżewskim i ks. J. Grzywaczewskim, dokonał wręczenia Jubilatowi okolicznościowego tomu „Vox Patrum”. W tym czasie zgromadzeni goście oklaskami wyrażali swe uznanie dla Dostojnego Jubilata.

Po uroczystym wręczeniu Księgi Jubileuszowej Wiceprezes Sekcji Patrystycznej przy Komisji ds. Nauki Katolickiej Konferencji Episkopatu Polski odczytał listy gratulacyjne nadesłane z okazji jubileuszu ks. prof. J. Wolińskiego przez: Prymasa Polski – Arcybiskupa Metropolity Gnieźnieńskiego Wojciecha Polaka, Arcybiskupa Metropolity Warszawskiego Kardynała Kazimierza Nycza, Arcybiskupa Stanisława Nowaka – emerytowanego Metropolity Częstochowskiego, Biskupa Wiesława Lechowicza – delegata Konferencji Episkopatu Polski ds. Duszpasterstwa Polonijnego i jednocześnie biskupa pomocniczego Diecezji Tarnowskiej oraz Prezesa Sekcji Patrystycznej przy Komisji ds. Nauki Katolickiej Konferencji Episkopatu Polski – ks. prof. dra hab. Mariusza Szrama z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II.

Następnie ks. dr Wacław Szubert – były długoletni proboszcz najstarszej polskiej parafii w Paryżu pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny (263bis, rue Saint-Honoré), przy której znajduje się główna siedziba Polskiej Misji Katolickiej we Francji – odczytał listy okolicznościowe przygotowane przez osoby związane ze Studium Filozoficzno-Etyczno-Społecznym im. Jana Pawła II działającym przy PMK w Paryżu i Stowarzyszeniem Przyjaciół Filozofii Klasycznej w Paryżu (Association des Amis de la Philosophie Classique): dra hab. Włodzimierza Dłubacza z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II – Honorowego Prezesa tegoż towarzystwa i ks. dra Wacława Szuberta – przedstawiciela Zarządu Association des Amis de la Philosophie Classique.

Jako ostatni głos zabrał Dostojny Jubilat – ks. prof. J. Woliński. W swym wystąpieniu nawiązał do trudnych początków przemian w nauczaniu patrologii, jakie dokonały się po 1968 r., kiedy to odnowiono sposób prowadzenia seminariów naukowych. Przypomniął, że do 1968 r. seminaria naukowe polegały na uczestniczeniu małej grupy studentów w specjalistycznych wykładach prowadzonych przez profesorów, zaś w czasie przemian seminaria przekształcono w prawdziwe warsztaty pracy naukowej. Podkreślił, że w kontekście „wiosny 1968 roku”, korzystając z nagle pojawiających się możliwości powielania tekstów, zapoczątkował pracę ze studentami nad tekstami źródłowymi. Do realizacji tej „nowej formy” edukacji nasz Jubilat był przygotowany

przez ks. P. Henry'ego, który zachęcił go do pracy na tekstach źródłowych. Teksty te – jak opowiada sam Jubilat – „były napisane na woskówkach, powielane, układane, rozdawane... Jeździłem rowerem do zakładu, gdzie powielano teksty, a potem razem z klerykami z Polskiego Seminarium układaliśmy je odpowiednio”. Ks. Woliński wspominał też wspaniałe lata pracy w Polskim Seminarium Duchownym w Paryżu, gdzie mógł realizować nie tylko swoje pasje naukowe, lecz także duszpasterskie – poprzez kierownictwo duchowe przebywających w nim kleryków.

Uroczystość zamknęło zaproszenie gospodarza miejsca – ks. prałata dra K. Gawrona – do „vin d'honneur”, przy którym każdy osobiście mógł wyrazić swoje uznanie Dostojnemu Jubilatowi. Na koniec warto zaznaczyć, że wydarzenie to zostało również odnotowane we francuskiej prasie polonijnej (por. W. Szubert, *Uczczenie pracy naukowej ks. prof. Wolińskiego*, „Głos katolicki” – „Vox Catholique” 58:2016, nr 37 (2652) z 30.10.2016, 18).

ks. Piotr Szczur, Lublin – KUL

4. UROCZYSTOŚĆ WRĘCZENIA KSIĘGI JUBILEUSZOWEJ (64. TOMU „VOX PATRUM”) KSIĘDZU PROFESOROWI JÓZEFOWI WOLIŃSKIEMU (Paryż – Issy-les-Moulineaux, 1 X 2016)

Laudatio du Père Joseph Wolinski

Chers Amis du Père Wolinski, Professeur et Prélat, j'ai l'honneur de présenter notre Jubilaire comme théologien et de signaler quelques points concernant ses activités au Séminaire Polonais de Paris.

1. Le parcours académique. La carrière académique du Père Wolinski a commencé en juin 1968 par la soutenance de sa thèse de doctorat à l'Institut Catholique de Paris, intitulée *La procession de l'Esprit d'après les « Lettres à Serapion » d'Athanasie d'Alexandrie*. Après les vacances, pleines de bouleversement, le Père Wolinski a accepté la proposition de Jean Daniélou (à l'époque Doyen de la Faculté de Théologie), de prendre le poste d'assistant au Professeur Boris Bobrinskoy pour les cours sur l'ecclésiologie orthodoxe. Le devoir du jeune Wolinski était de diriger le séminaire patristique.

D'après ce que dit le Père Wolinski dans son livre *Sans cesse engendrés dans le Christ*¹, il a introduit une nouvelle méthode de travail : au lieu d'exposer des questions théologiques de l'époque patristique de façon traditionnelle, il a commencé à lire de grands passages des œuvres des Pères l'Église en français, en faisant recours au texte original, en les commentant et en les discutant avec les étudiants. C'est à cette méthode que le Concile Vatican II (1962-1965) a encouragé les théologiens par son appel au *reditus ad fontes*.

---

¹J. Wolinski, *Sans cesse engendrés dans le Christ Jésus*, Lublin 2013, 10 : « Nous sommes au lendemain de de mai 1968 : les séminaires ne sont plus des exposés professoraux en petit comité, mais de vraies ateliers de travail en groupe. J'avais été préparé à mettre en œuvre cette nouvelle méthode d'enseignement grâce au Père Paul Henry, qui m'avait donné le goût de travailler sur les textes ».